

A MŰVÉSZI ALKOTÁSNAK EMBERFORMÁLÓ FELADATA VAN

M. Jean Milhau, a Francia Képzőművészetek Szövetsége elnökének beszéde, amely a Szegeden rendezett *Francia akvarell- és guaskiállítás* megnyitása alkalmából hangzott el.

Első szavaimmal is hallatni szeretném ama őszinte barátság érzéseit, amely az utóbbi évek folyamán szövődött magyar és francia művészek között. Ennek a barátságának az első konkrét tanúságtétele a mostani kiállítás.

Nagy megtiszteltetés számomra — és meg fogják érteni meghatódottságomat —, hogy részt vehetek e kiállítás megnyitásán, amely — nékem úgy tetszik egy kissé — mintha az elsőszülött keresztelvényének ünnepe volna, és különösen köszönöm a Kulturális Kapcsolatok Intézetének a meghívást, amikor tudom, hogy erre nálamnál sokkal méltóbbaknak is itt kellett volna lenniük; itt gondolok Jean Picart Le Doux és René Collamarini barátaimra, kik nagyon sajnálják, hogy ez időben elfoglaltságaik miatt Párizst nem hagyhatják el, és nem lehetnek jelen...

A kapcsolat és csere megvalósításának óhaja, amely egyik és másik részről is egyféléképpen fennállott, nem mai keletű, és csak olyan körülmények kellett, hogy közös óhajunk a határozatlanságból hipotézissé, hipotézisből valósággá legyen. A megvalósulásnak első fázisa Supka Magda tanárnővel, majd Makris szobrásszal való találkozásunk volt, ők érleltették meg a gondolatot és tartották megvalósíthatónak. A második fázis a magyar képzőművészek szövetsége hozzánk intézett meghívása volt, amelynek révén létre tudtunk hozni egy igazi eredményt, ennek elsőszülötte

ez a kiállítás, ugyanez a készülöben van a magyar művészeknek egy kiállítása Párizsban, amelyet több franciaországi városban is be fogunk mutatni... És végül, de nem utolsósorban meg kell említenem a Magyar Kulturális Kapcsolatok Intézetének segítségét, amelyért ez úton fejezem ki köszönetemet országaink művészeinek nevében.

De lehetetlen hallgatnom a visszaemlékezés során arról a segítségről is, amelyet a Francia—Magyar Társaság nyújtott, s annak fáradságot nem ismerő titkára, Blaizeau úr; ő ugyanis nagyban elősegíti a magyar művészek kiállításának Franciaországban való megszervezését és terjesztését. S ha fontosnak tartom, hogy erről az együttműködésről beszéljek, azt nemcsak udvariasságból teszem, barátaink vonatkozásában, kik a magyar néppel való baráti együttműködés érdekében mindent megtesznek, hanem azért is, mert ennek az együttműködésnek önmagában is mély jelentősége van; tudniillik: a művészetnek és a kultúrának szerte a világon való elterjedése a népek barátságához kell hogy vezessen, és így azok, akik a népek barátságáért fáradoznak, nem hagyhatják számitáson kívül azt az ezentúl fontos kapcsolatot, amelyet a kultúra és a művészet köztulajdona jelent.

Ez ad a mi vállalkozásunknak jelentős értelmet. Csak örülni tudunk annak, hogy a kulturális csereviszony ugyanúgy, mint a gazdasági csereviszony, or-

szágaink között napról napra bővül. De arra is gondoltunk, hogy csereviszony valósulhatna maguk között a művészek között is sajátosan egyéni és egy-egy országra jellemző művészeti problémák fölvetésével, amely visszhangra lelne és gondolatokat ébresztene bizonyára mindkét részről, hiszen művészeti problémáink olyan egyetemes jellegű alapra vezethetők vissza, amelyek elől mind azok, akik életüket az alkotásnak szentelték, nem térhetnek ki.

Ha ebből két gondolat bontakozhatna ki, először is az, hogy minden ország művészete mélyen gyökeres — bármit is mondjanak — a nemzeti valóságokba, a kultúrvalóságokba, a népi valóságokba; s hogy a művészet eme realitások kiváltságos formáinak egyike — és másodsor az, hogy minden ember számára a művészet egyetemes szükségesség és következésképp közös jó, közös mű — akkor talán nem cselekedtünk hiába e két gondolat vonatkozásában, amely véleményem szerint korunk emberi fejlődésének alapja. Mert tény, hogy korunk új megvilágításokban látja a művészetet, s eddig ismeretlen funkciókat tulajdonít neki.

A XX-ik század embe-reinek szüksége van a művészetre, hogy ismereteinek, törekvéseinek színvonalán tarthassa magát, szüksége van a művészetre, hogy megvalósíthassa igazi emberi kiteljesedését, szüksége van a művészet-re, hogy ember lehessen.

Ez azt is jelenti, hogy ezentúl a művészi alkotás-

nak emberformáló értéke lesz, sőt mi több: emberformáló feladata.

Az értelmét vesztett „Művészet a művészetért” elv helyett én ma már azt mondanám: „Művészet a népért.”

Ha a mai művészet egyik jellemző vonása a kutatás, ez azért is van, mert minden emberi cselekvést a kutató szándék, a haladásra való törekvés jellemez, és ezt a művészet híven tükrözi.

Am a művészet a maga különbözőségének is tükröződése, és ebben található mai kiállításunknak egy második aspektusa. Ugyanis azon voltunk, hogy ez a kiállítás megmutassa a francia mai művészet különbözőségét, mint állandó tulajdonságainak egyikét. Azt a különbözőséget, amely a francia nemzet realitását fejezi ki, a hagyományok megőrzése mel-

lett a kutatások és a tapasztalatok ímerészségét.

De biztosak vagyunk abban, hogy mind ennek való értéke lesz Franciaországban éppen úgy, mint bárhol a világon, a népek az alkotásnak élő támaszai, az alkotóknak ihletői.

Úgy tetszik, hogy ma a művészeti élet kiterjedtebb, mert az alkotók a tömegek felé fordulnak és viszont, és véleményem szerint e harmonikus kapcsolatok forrása az a szabadság, amely elesíti a tömegek művészeti tudatát, erősíti a művészek alkotó erejét.

Befejezésül még csak azt szeretném elmondani, hogy művészeink milyen baráti igyekezettel támogattak bennünket jelenlegi kiállításunk megvalósításában. Ez nemcsak az önök hazája iránti rokonszenvet igazolja, de azt is, hogy menyire él bennük a kultu-

rális és művészeti kapcsolatok iránti szükségérzet. A megismerés és a megismertetés vágya. Egy ország sem hagyhatja figyelmen kívül a más országokban végbemenő alkotást és fejlődést.

Megvan a törekvés, hogy kapcsolatainkat kimélyítsük önökkel is, másokkal is. És ha ez a kiállítás, csak a kicsi gyermek első lépésének mondható is, akkor cselekszünk a legjobban, ha messzebb megyünk.

Még egyszer köszönetem fejezem ki önöknek, kedves barátaim, és azoknak, akik hozzájárultak e kiállítás megvalósításához, s most még csak azt kívánom, hogy a kiállítást siker kísérje magyarországi útjain.

Fordította:

MADÁCSY LÁSZLÓ

FRANCIA GRAFIKAI KIÁLLÍTÁS A MÓRA FERENC MÚZEUMBAN

A képzőművészek és a művészetkedvelő közönség napjainkban érdeklődően tekint Párizs felé. Izgalommal kíséri figyelemmel az impresszionizmus, posztimpresszionizmus, kubizmus bölcsője, Manet, Cézanne és Picasso otthona felől érkező művészeti híreket.

Az elmúlt hetekben a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában bemutatott Francia Grafikai Kiállítás a legkövetlenebb híradást jelentette a mai francia művészetéről.

A kiállítás anyagát hozzánk küldő tekintélyes párizsi képzőművészeti egyesület elnökét, Jean Milhau művészettörténészt a kiállítás megnyitójaként is üdvözölhettük Szegeden. Az Union des Arts Plastiques vezetősége egyébként gon-

doskodott róla, hogy bemutatassa — amennyire az a mindössze hatvan grafikai mű keretében lehetséges — azokat a komoly hatóerőt jelentő irányzatokat és azokat a problémákat, amelyek ma Párizsban, a világ és jelentős művészeti központjában az alkotókat foglalkoztatják.

A képtár falain a világvizonylatban legismertebbek közül való Picart le Doux, Fougieron, Vasarely és Pignon alkotásai mellett a még fiatalok vagy kevéssé ismertek neveivel is találkozhattunk. A bemutatott anyag alapján örömmel láttuk, hogy a közismerten szellemes, élénk érzékenységgel reagáló francia művészet ma sem horgonyozott le egyik vagy másik szellemi áramlat leszűkített világához. A művek tartalmi és formai

sokfélesége, a művészi magatartás változatossága sokoldalú alkotótevékenységről, az irányzatok tarka skálájáról tanúskodik.

A tárlat anyagából is következtethetjük, hogy a franciákat — miként a művészeket világszerte — a tárgyi ábrázolással lényegében adekvát tartalmi igényű, tehát közvetlenül közlő jellegű művészi szándékon túl a bonyolultabb gondolatartalmak közvetítésére alkalmas művészi kifejezőeszközök keresése foglalkoztatja elsősorban.

A néhány valóságélményt egyszerűen rögzítő vagy leíró jellegű — rendszerint posztimpresszionisztikus formálással megoldott — kép mellett a kiállítás java anyagát az áttételesebb közlésigényű művek képezték.